

Становище

От доц. д-р Ива Иванова Апостолова, секция „Флора и растителност“, Институт по Биоразнообразие и Екосистемни Изследвания при БАН

Относно: дисертационния труд на Калина Пачеджиева на тема „Фитоценологична характеристика на резерват Каменщица и прилежащи територии, Централна Стара планина“ за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“.

Представеният дисертационен труд е посветен на изследвания, свързани с разнообразието на флората и растителността на територията на резерват Каменщица и прилежащи земи в рамките на водосбора на река Енинска. Необходимостта от детайлно познаване на разнообразието на растителните съобщества в България е обусловено освен от съображения с научно-фундаментален характер, но също така от дейностите по опазване и управление на природните ресурси в страната. В тази връзка проучвания свързани със защитени територии имат значение за създаване на научни основи по опазването им, което определя актуалността на темата на дисертацията.

Дисертационният труд е написан на 165 страници, съдържа 19 таблици, 19 фигури и 233 литературни източника. Целта е ясно формулирана и за нейното изпълнение са поставени 4 задачи свързани с анализ на локалната флора, инвентаризация на растителността, анализ на динамичните промени в растителната покривка и набелязване на препоръки за бъдещото управление на резерватната територия.

К. Пачеджиева добросъвестно се е запознала с широк кръг от литературни източници, имащи отношение както към предходни проучвания в района, така и към получените резултати от синтаксономичните анализи.

Съобразно поставените задачи, в дисертационния труд са използвани методи, които могат да бъдат разделени на две основни групи – методи на флорния анализ и фитоценологични методи. Събран е значителен материал за анализ, който се състои в общо 716 вида и подвида висши растения и 207 фитоценологични описания. Флорният анализ е извършен съгласно принципите на някои предимно руски литературни източници. Фитоценологичните анализи са проведени съгласно принципите на Браун-Бланке, като са приложени и някои цифрови методи за обективизиране на резултатите.

Положителна оценка следва да се даде на усилията на дисертантката да създаде тематична карта на природните местообитания във водосбора на река Енинска, което и е дало възможност да се запознае с ГИС моделирането.

Направените анализи на таксономичната, фитогеографска и екологична структура на флората разкриват спецификата на флората на района. Сравнението с данни за разположените в близост резервати Соколна и Джендема показват логично сходство. Изложените фитогеографска и екологична структура на флората, както и биологичните типове на растителните видове са в съответствие с нормалното разпределение за разглежданата територия и не показват отклонения от очакваното за тези параметри. Ценни са получените данни за антропофитите, които съставят 19% от флорния комплекс. Тези данни свидетелстват за сравнително слабата повлияност на

флората от антропогенни фактори, още повече че такива видове са установени в по-ниските части на региона, където човешкото присъствие е по-осезаемо.

Предвид зададената тема, анализът на растителността в дисертацията на Пачеджиева е в същност основен елемент на изследването. Получените резултати показват едно предвидимо разнообразие, което Пачеджиева е осмислила и изложила в следната последователност: тревна растителност, горска растителност и скална растителност. Горската растителност заема по-голямата част от изследвания район като територия, но като разнообразие тревните съобщества са по-богати. Представената сборна диаграма на тревната растителност както и дендрограмите на отделните типове от по-ниски синтаксономични нива са илюстрация на сложната и в много случаи континуална структура на растителността. Взетите синтаксономични решения се базират на голям брой литературни източници използвани за сравнение. В резултат на работата си по идентифициране и анализиране на растителните съобщества докторантката е придобила познания за различни растителни типове, което е допринесло за повишаване на нейната квалификация в областта на синтаксономията и ще ѝ даде възможност за продължаване на изследванията в тази насока. Като резултат от анализите е описана една нова асоциация и една е предложена като провизорна.

Създаването на тематична карта на природните местообитания е елемент на приложния принос на дисертацията. Тази карта ще може да се ползва при бъдещи консервационни дейности, както и при вземане на управленски решения за резерватната територия. Създадената карта на местообитанията щеше да има още по-сериозен практико-приложен принос ако беше привързана към местообитанията, на които се базира националната част от мрежата Натура 2000, тъй като районът е включен в зоната Централен Балкан - буфер.

Представеният за разглеждане труд показва, че К. Пачеджиева е усвоила разнообразни методи на изследване и е придобила умения за самостоятелна изследователска работа. Резултатите от изследванията са представени в 5 публикации в научни списания и сборници. К. Пачеджиева е участвала с материали по темата на дисертацията си в 5 научни форума, от които 3 в България и 2 в чужбина.

В заключение смятам, че представената дисертационна работа на Калина Пачеджиева е изпълнена в достатъчен обем и с добре илюстрирани данни. Използваните съвременни и класически методи дават възможност за подходящо интерпретиране на резултатите. По своето съдържание и научни приноси представената дисертация отговаря на изискванията за дисертационен труд за образователната и научна степен „Доктор”. Като поставям положителна оценка на разработката, препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор” на Калина Пачеджиева.

София, 28.02.2012г.

Подпис:

Доц. д-р И. Апостолова